

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 19. mai 2005 (30.05)
(OR. en)**

**8842/1/05
REV 1**

LIMITE

COPEN	89
EJN	32
EUROJUST	32
CATS	27

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	COREPER/nõukogu
Eelmise dok nr:	6815/05 COPEN 42 + ADD 1; 7751/05 COPEN 65 EJN 22 EUROJUST 22 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + 8569/05 COPEN 82 EJN 27 EUROJUST 27 CATS 26
Teema:	Poliitiline mõttevahetus küsimustes, mille on tõstatanud komisjoni 23. veebruari 2005. aasta aruanne, mis põhineb komisjoni hinnangul Euroopa vahistamismäärusele ja liikmesriikidevahelisele üleandmiskorrale, ning seda käsitlevad liikmesriikide kommentaarid

1. Nõukogu 24. veebruari istungil toimus poliitiline mõttevahetus Euroopa Liidu lepingu VI jaotise alusel vastu võetud vahendite liikmesriikide siseriiklikku õigusesse ülevõtmist käsitlevate komisjoni aruannete järelmeetmete küsimuses. Jõuti järeldusele, et poliitiliselt tähtsamad aruanded (mida otsustatakse iga üksikjuhtumi puhul eraldi) tuleks edastada nõukogule poliitilisteks aruteludeks.
2. Käesolev on esimene dokument, mis vastab nõukogu soovile arutada tõstatatavaid küsimusi sellisel viisil. Selles esitatakse mitmed poliitiliselt tähtsad küsimused, mis on tõstatatud seoses liikmesriikide seadusandlike meetmetega Euroopa vahistamismääruse raamotsuse ülevõtmisel siseriiklikku õigusesse ja sellega seotud mõttevahetustega.

3. Komisjoni aruanne¹ kinnitab üldist arusaama, et esimese vastastikuse tunnustamise vahendi rakendamisel on praktikas saavutatud ilmset edu. Selles mainitakse näiteks, et samal ajal kui süüdistatava põhiõigused on kaitstud, on üleandmise keskmine aeg vähenenud eelnenud väljaandmise süsteemi üheksalt kuult 43 päevani (ja keskmiselt 13 päevani juhul, kui isik on üleandmisega nõus). Tuleb tõdeda, et see on olulise tähtsusega õigusemõistmisele ja kuriteo ohvritele üldiselt. Komisjon märkis samuti, et aruande koostamise ajal on välja antud üle 2600 vahistamismääruse, mis tõestab selle vahendi suurt praktilist tähtsust.
4. Praeguseks on kõik liikmesriigid vahistamismääruse raamotsuse siseriiklikesse õigusaktidesse üle võtnud ja järgmine komisjoni aruanne viimastest ülevõtmistest esitatakse heakskiitmiseks hiljem.
5. Hoolimata nimetatud edust võivad ministrid avaldada soovi käsitleda mõnda komisjoni aruandes esile tõstetud küsimust, et esitada poliitilisi seisukohti ning algatada mõnes küsimuses üldist arutelu.

A. Lisaalused põhiõigustel põhinevaks keeldumiseks

- Komisjoni järeldused - artikli 1 lõiget 3 (põhiõigused ja õiguse aluspõhimõtted) ja 12. ja 13. põhjendust (diskrimineerimine) käsitlevate õigusaktide ülevõtmisel siseriiklikku õigussesse esineb sisulisi erinevusi. Mitmed liikmesriigid on arvamusel, et need põhimõtted (mis juba sisalduvad EL lepingu artiklis 6) kehtisid sõltumata raamotsusest ning et neid ole vaja eraldi mainida. Teised liikmesriigid on artikli 1 lõike 3 ja/või 12. ja 13. põhjenduse kas täielikult või osaliselt üle võtnud ja/või viidanud inimõiguste Euroopa konventsioonile.

¹ 6815/05 COPEN 42

- Liikmesriikide kommentaarid - mõned liikmesriigid väljendasid seisukohta, et kuna artikli 1 lõiget 3 tuleb käsitleda kirja pandud õiguse üldpõhimõtetel tuginevate keelduvate otsuste tegemise alusena, ei tohi nende õiguste ülevõtmine siseriiklikku õigusesse olla raamotsusega vastuolus. Teised märkisid, et õigusasutused ei saa põhjendusi kasutada raamotsuse läbivaatamisel, kui nad otsustavad Euroopa vahistamismääruse täitmise üle ning leiavad, et nende poolt sätete ülevõtmine siseriiklikesse õigusaktidesse on põhjendatud.
- Punktid, mida ministrid soovivad võib-olla käsitleda poliitilise mõttevahetuse raames
Kuigi tõdetakse, et liikmesriigid ja õigusasutused peavad austama põhiõigusi, võidakse samas küsida, kas pole viis, kuidas nendele siseriiklikes õigusaktides sisalduvatele alustele viidates tehakse keelduv otsus, väljapool raamotsuse kohaldamisala. Kuigi on ilmne, et täideviiva riigi kohtunik on kohustatud keelduma tunnustamast ja täitmast Euroopa vahistamismäärust, mis esmapilgul tundub rikkuvat põhiõigusi, on ELi seadusandja eesmärk, mis põhineb liikmesriikide õigussüsteemide vastastikuse usalduse põhimõttel, keskendada seaduslikkuse kontrollimine vahistamismääruse välja andnud riigile. Lisaks toob raamotsuse erinev rakendamine selles osas endaga kaasa Euroopa vahistamismääruse alusel kinnipeetud isikute diskrimineeriva kohtlemise sõltuvalt sellest, kas täideviiva riigi kohtunik peab kontrollima Euroopa vahistamismääruse vastavust põhiõigustele või mitte. Pealegi on selline kontroll vastuolus vastastikuse tunnustamise põhimõttega.

B. Lisaalused keeldumiseks poliitilistel põhjustel

- Komisjoni järeldused - artiklis 3 sätestatud kohustuslike keeldumise aluste ülevõtmisel siseriiklikku õigusesse on lisatud uusi aluseid, mille puhul tuleb üleandmisest keelduda: 1) kui Euroopa vahistamismäärus on välja antud poliitilistel põhjustel, või 2) kui üleantav isik kannataks pärast üleandmist poliitilistel põhjustel tagakiusamist.

- Liikmesriikide kommentaarid - asjaomased liikmesriigid leiavad, et siseriiklikku õigusesse üle võetud poliitilised põhjused ei ole samastatavad poliitiliste kuritegudega; nad näevad seal selget vahet ja leiavad, et selle lisamine on vajalik poliitilise tagakiusamisega seotud küsimuste hõlmamiseks.
- Punktid, mida ministrid soovivad võib-olla käsitleda poliitilise mõttevahetuse raames
Sellega seoses on tõstatunud küsimus sellest, kas poliitilistel põhjustel välja antud Euroopa vahistamismäärust käsitleva keeldumise alused jäävad raamotsuse kohaldamisalast välja.

C Justiitsministeeriumi määramine määrust täidesaatvaks või väljaandvaks asutuseks

- Komisjoni järeldused - selliste õigusaktide rakendamine, millega nimetatakse pädev (määrust täidesaatev või väljaandev) riiklik õigusasutus, on küll raamotsusega kooskõlas, kuid on vastuolus selle mõttega. Artikli 6 eesmärgiks ei olnud anda justiitsministeeriumile ja selle ametnikele vahistamiste alast pädevust. Selline määramine on küll kooskõlas siseriikliku seadusandlusega, mõjutab aga Euroopa vahistamismääruse aluspõhimõtet, milleks on õigusasutuste otsesuhted.
- Liikmesriikide kommentaarid - mõned liikmesriigid olid arvamisel, et ressursside piiratuse tõttu oleks selline määramine mõistlik ja aitaks tõepoolest Euroopa vahistamismääruste taotlusi kiiresti käsitleda. Teised liikmesriigid arvasid, et kui selliseid määramisi tegev asutus oleks ette antud ja seetõttu võetaks raamotsus korrektselt üle siseriiklikku õigusesse, tõstatuks läbipaistvuse küsimused ja see ei oleks asjakohane. Praktiliselt tuleks määrata mõni keskasutus, mis vastutaks täideviimise eest rohkem kui vaid vahendamine, ja kes küsiks vahistamismääruse väljaandnud riigilt lisaandmeid. Teised liikmesriigid märkisid, et siseriikliku õiguse kohaselt on justiitsministeerium õigusasutus

- Punktid, mida ministrid soovivad võib-olla käsitleda poliitilise mõttevahetuse raames
Siin tõstatub küsimus sellest, kas valitsuse filtrina toimiv ametiasutus on vastav Euroopa vahistamismääruse tekstile ja mõttele. Euroopa vahistamismäärus on loodud puhtalt õiguslikuks vahendiks, mis omab õiguslikku sõltumatust ja sellest tulenevalt ka sõltumatust poliitilistest mõjutustest.

D. Raamotsuse kohaldamine "ratione temporis"

- Komisjoni järeldused - mõned liikmesriigid kohaldavad raamotsusega vastuolus olevaid üleminekusätteid. Sellistel juhtudel on varem kehtinud väljaandmiskorra alusel menetletavate kuritegude suhtes kohaldatud sätteid nii täidesaatva kui ka määrust väljaandva riigina ja/või lõpptähtaeg 7. august 2002 on asendatud piiravama kuupäevaga, milleks on 1. november 2004.
- Liikmesriikide kommentaarid - raamotsusega kooskõlas tegutsenud liikmesriigid olid seisukohal, et (välja arvatud piiratud kahepoolsetel juhtudel) juhtudel, mil ei olnud esitatud ettenähtud teatisi, või kui need olid valesti esitatud, ei olnud nad võimelised raamotsusega vastuolus tegutsenud liikmesriikidelt saadud väljaandmistaotlusi täitma ega Euroopa vahistamismäärust väljaandmistaotluse asemel välja andma.
- Punktid, mida ministrid soovivad võib-olla käsitleda poliitilise mõttevahetuse raames
Nõukogu võib avaldada soovi arutada küsimust, kuidas lahendada olukorda, kus mõne liikmesriigi õigusaktid ei ole vastavuses raamdirektiiviga ning mõningaid Euroopa vahistamismäärusi või väljaandmistaotlusi ei ole võimalik välja anda ega täita.

E. Muud küsimused

Oodatakse kõiki liikmesriike hõlmavat täiendavat aruannet komisjonilt. Järgnevate ülevõtmiste tegelik mõju ei ole teada. Pärast seda, kui komisjon on oma täiendava aruande nõukogule edastanud, peaks nõukogu vajadusel kõnealust küsimust uuesti arutama.

6. Ettepanekud:

- *Eesistujariigile on teada, et liikmesriikides toimusid sisearuannet Euroopa vahistamismäärust käsitleva raamotsuse ülevõtmise tundlikus küsimuses, ning eesistujariik usub, et liikmesriigid on suutnud edukalt rakendada selle vastastikuse tunnustamise esimese vahendi. Euroopa vahistamismäärus on avaldanud otseselt ja positiivset mõju vabadusel, turvalisusel ja õigusal rajaneva ala loomisel.*
- *Seetõttu soovitab eesistujariik nõukogul:*
 - *võtta teadmiseks komisjoni aruanne ja liikmesriikide kommentaarid;*
 - *arutada käesolevas dokumendis tõstatatud küsimusi ja esitada omapoolsed suunised;*
 - *märkida, et võib osutada vajalikuks pärast komisjoni täiendava aruande lõplikku valmimist arutada selles esitatud järeldusi;*
 - *kutsuda komisjoni üles esitama juuniks 2006 täiendav aruanne nõukogult saadud suuniste alusel liikmesriikide võetud meetmete kohta, eesmärgiga tõhustada nende siseriiklike õigusaktide raamotsusega vastavusse viimist, samuti Euroopa vahistamismääruse rakendamist. Aruande koostamisel võtab komisjon arvesse liikmesriikide esitatud teavet.*
 - *toetada, et varakult viidaks läbi (nt statistiliste andmete alusel) Euroopa vahistamismääruse kohaldamise ja vastava liikmesriikidevahelise üleandmiskorra praktiline hindamine.*